

Ruimtelijke Ontwikkelingen

De Raad

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Ontwikkelperspectief NOVEX-Zuidelijke
Randstad

datum 17 december 2024
bijlage(n) 1

1. Inleiding

De druk op de ruimte in Nederland is groot. We willen voldoende betaalbare woningen, voldoende ruimte voor werkgelegenheid, klimaatbestendige landschappen, meer biodiversiteit en natuurherstel, overstappen op schone energievoorziening etc. We moeten en willen heel veel op een klein oppervlak. Dat vraagt om het maken van keuzes, het slim combineren van opgaven en samenwerking tussen rijk, provincie en gemeentes om onze ruimte eerlijk te verdelen.

Om de uitvoering hiervan te versnellen is het rijk het programma NOVEX gestart. Het programma NOVEX heeft twee sporen: regie per provincie en de gebiedsgerichte regie in NOVEX-gebieden. In deze brief staan we stil bij de NOVEX-gebieden.

Het rijk heeft in de NOVEX (Nationale Omgevingsvisie Extra) 16 gebieden aangewezen waarbinnen grote ruimtelijke veranderingen vragen om een integrale visie en aanpak. Rijswijk valt binnen het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad. Binnen dit gebied staat toekomstbestendige verstedelijking centraal. Toekomstbestendige verstedelijking draait enerzijds om de groei van ruimte voor wonen en werken. Maar ook om het werken aan een regio waar inwoners gezond, gelukkig en veilig kunnen leven in een kwalitatieve, welvarende en klimaatbestendige omgeving.

Om dit te bereiken is samenwerking nodig tussen de verschillende overheden. NOVEX Zuidelijke Randstad is dan ook een samenwerkingsverband en heeft geen wettelijke taken en bevoegdheden. Elke overheidsorganisatie houdt haar eigen bevoegdheden. NOVEX Zuidelijke Randstad stelt ons wel in staat als één overheid samen te werken en samenhangend beleid te ontwikkelen. Zo kunnen we ons scharen achter een gezamenlijk gedragen toekomstperspectief en afspraken maken over hoe we dat kunnen bereiken.

In april 2023 zijn Rijk, provincie, waterschappen, MRDH en de 8 gemeenten van de Verstedelijkingsalliantie (Leiden, Den Haag, Zoetermeer, Rijswijk, Delft, Schiedam, Rotterdam en Dordrecht) gestart met het opstellen van een ontwikkelperspectief. Dit ontwikkelperspectief bevat de visie op de ontwikkeling van het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad. Dit ontwikkelperspectief is nu af en wordt door het dagelijks bestuur van de diverse betrokken overheden vastgesteld. Ook wij hebben ingestemd met dit ontwikkelperspectief, dat de basis zal vormen voor de verdere samenwerking binnen het NOVEX-gebied. Daarom informeren wij u graag door middel van deze brief over het ontwikkelperspectief, wat dit voor Rijswijk betekent en hoe het vervolgproces eruitziet.

2. Kern informatie

De basis van het ontwikkelperspectief wordt gevormd door bestaande afspraken over wonen en werken. Rijk, provincie en gemeentes hebben afgesproken dat we extra ruimte voor wonen en werken vooral maken nabij hoogwaardig- openbaar-vervoer-knooppunten in de bestaande stad. Voor Rijswijk betekent dat, dat we meer ruimte voor werken en wonen maken nabij het station. Hiermee:

- voorkomen we dat het groene buitengebied volgebouwd wordt;
- bevorderen we het gebruik van openbaar vervoer en beperken daarmee de filedruk;
- maken we zo efficiënt mogelijk gebruik van bestaande en nieuwe voorzieningen.

In het verlengde hiervan zetten we in op beter openbaar vervoer. Onder andere door meer stations langs de spoorlijn Leiden-Dordrecht (de Oude Lijn) aan te leggen en meer treinen te laten rijden. Hier is al een MIRT-verkenning voor gestart waarin onder meer de mogelijkheid van een extra station in Rijswijk Buiten onderzocht wordt.

Deze opgaven ten aanzien van wonen, werken en bereikbaarheid zijn in het ontwikkelperspectief aangevuld met de opgaven die noodzakelijk zijn om onze regio toekomstbestendig te maken:

- klimaatadaptatie;
- groen in en om de stad;
- (circulaire) economie;
- de energietransitie;
- gezondheid.

In het ontwikkelperspectief zijn voor deze thema's duidelijke ambities en doelen opgenomen. Deze ambities en doelen zijn veelal niet nieuw. Ze worden al benoemd in veel beleidsdocumenten, bestuurlijke akkoorden en analyses. Het ontwikkelperspectief onderscheidt zich echter op een paar belangrijke punten:

1. De prioritering
2. De integraliteit
3. De aanpak en organisatie (uitvoeringsgericht)

Prioritering

Waar afgelopen decennia de focus vooral lag op de kwantitatieve opgave en het voldoen aan behoefteramingen (hoeveel hectare bedrijventerrein en hoeveel woningen moeten erbij komen?), verschuift de prioriteit nu naar het bewaken van de kwaliteit van onze regio's. We gaan ruimtelijke keuzes meer prioriteren op gezondheid, kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving.

Dat wil niet zeggen dat het voorzien in behoefte aan woningen en bedrijfsruimte niet meer van belang is. Het wil wél zeggen dat we scherper gaan sturen op het invullen van de randvoorwaarden om verdere verstedelijking mogelijk te maken. En dat we duidelijker gaan formuleren welke opgaven we waar binnen het NOVEX-gebied willen gaan faciliteren, en welke opgaven we niet binnen het NOVEX-gebied willen of kunnen faciliteren.

Integraliteit

We willen de opgaven meer in samenhang bekijken. Dit is noodzakelijk omdat de ruimte in de regio schaars is. Ruimtelijke keuzes binnen het ene thema hebben gevolgen voor andere thema's. Als een gebied aangewezen wordt voor waterberging, kan deze bijvoorbeeld niet meer gebruikt worden voor bedrijvigheid. Daarnaast willen we ook ontwikkelingen benutten om meerdere opgaven tegelijk op te pakken. Zo kunnen we nieuwbouw benutten om gebieden klimaatadaptiever in te richten en de biodiversiteit te vergroten. We combineren wonen en werken op plekken waar dat kan en reserveren ruimte voor bedrijvigheid met een grotere milieubelasting of ruimtevraag op plekken waar mengen niet gewenst is.

Aanpak en organisatie

Ook de samenwerkingsvorm is nieuw. Rijk, provincie, waterschappen en gemeentes gaan gezamenlijk werken aan de opgave en creëren hiervoor uitvoeringskracht. De visie en doelen uit het ontwikkelperspectief vormen slechts de start van de samenwerking. De betrokken partijen gaan concreet en meerjarig met elkaar aan de slag om de doelen uit het ontwikkelperspectief te behalen. Thema- en regio- overstijgend, waarbij we meer structureel en vooraf investeren.

De schaal waarop we dit oppakken is ook nieuw. Door in te zetten op het beter verbinden van de vier regio's binnen het NOVEX-gebied (Leiden, Den Haag, Rotterdam en Dordrecht e.o.) versterken we deze regio's en de tussenliggende landschappen. We maken ook beter gebruik van elkaars kwaliteiten en eigenschappen. We verbinden opleidingsinstituten, werkgevers, werknemers en voorzieningen beter aan elkaar en benutten zo beter onze regionale potentie. We werken multidisciplinair, met overheden, woningcorporaties en marktpartijen samen.

Status van het ontwikkelperspectief

Zoals in de inleiding genoemd is NOVEX Zuidelijke Randstad een samenwerkingsverband en heeft het geen wettelijke taken en bevoegdheden. Elke overheidsorganisatie houdt haar eigen bevoegdheden. Dit ontwikkelperspectief is geen vervanging van lopende en vastgestelde visies op nationaal, provinciaal of gemeentelijk niveau, maar wordt gepositioneerd als een beleidsvoornemen. Een beleidsvoornemen is een voornemen om het beleid te wijzigen. Elke overheid besluit vervolgens zelf over het al dan niet overnemen van de geformuleerde ambities in haar eigen beleid. Waar dit de bevoegdheid van de raad raakt, bepaalt de raad dus zelf of zij het beleidsvoornemen wil overnemen.

Betekenis voor Rijswijk

Rijswijk heeft parallel aan de totstandkoming van het ontwikkelperspectief gewerkt aan haar eigen omgevingsvisie. In deze omgevingsvisie staan drie kernambities en negen thema's centraal:

Diagram met de drie kernambities (binnenring) en negen thema's (buitenring).

Het Ontwikkelperspectief NOVEX Zuidelijke Randstad ligt in lijn met onze eigen ambities zoals opgenomen in de ontwerp-omgevingsvisie die binnenkort aan u wordt voorgelegd ter vaststelling. Niet alleen de benoemde opgaven, maar ook de focus op kwaliteit sluiten goed op elkaar aan.

Daarnaast is ook duidelijk dat veel van de gedeelde opgaven gemeentegrenzen overstijgen. Het verbeteren van het openbaar-vervoer-systeem, het groen houden van het buitengebied, het voorbereiden op klimaatverandering, het aanpakken van de milieukwaliteit en leefbaarheid, voldoende ruimte voor bedrijven, de energievoorziening op peil houden en het creëren van voldoende aanbod aan woningen. Het zijn allemaal opgaves die Rijswijk niet alleen kan oplossen, maar die wel bepalend zijn voor het behalen van onze eigen ambities.

We hebben het rijk, de provincie en de regiogemeentes dus nodig. De samenwerking binnen het NOVEX-gebied kan Rijswijk helpen haar doelen te bereiken en Rijswijk kan op haar beurt bijdragen aan het behalen van regionale doelen.

In de eerste plaats door samenhangend beleid ontwikkelen en dezelfde ambities na te streven. In de tweede plaats door de opgaven samen op te pakken. Dit levert winst op, op het gebied van kennisdeling, maar het zorgt ook voor meer capaciteit.

En in de derde plaats door ook gezamenlijk te investeren in het behalen van onze beleidsdoelen. Gemeentes, maar ook het rijk hebben een gebrek aan geld. Dat maakt het oppakken van de opgaven niet eenvoudig. Daarom is het echter nog belangrijker om samen te werken. Hierdoor ontstaan er meer mogelijkheden om voldoende geld vrij te maken voor de benodigde investeringen.

Uitbreiding van de geografische scope & aansturingsstructuur NOVEX Zuidelijke Randstad

Gezien de brede reikwijdte van de thema's is geconstateerd dat alleen een samenwerking tussen de 8 gemeentes van de Verstedelijkingsalliantie onvoldoende is om de beoogde doelen te halen. Daarom is de geografische scope van het gebied vergroot. Het aantal gemeentelijke partners in de samenwerking is uitgebreid naar 31 gemeenten in de Leidse, Haagse, Rotterdamse en Dordtse regio. Tot het uitbreiden van de geografische scope is in juni 2024 besloten. Op dat moment hadden de partners die in 2023 gestart zijn net een definitief concept ontwikkelperspectief afgerond. Ook is op dat moment een aansturingsstructuur afgesproken. Deze structuur gaat, in navolging van andere NOVEX-gebieden, uit van regionale afstemming en regionale vertegenwoordiging. Deze structuur is een groeimodel waar we de komende periode gezamenlijk invulling aan geven.

NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Het is belangrijk dat ook de gemeentes binnen de geografische scope van het NOVEX-gebied die niet het ontwikkelperspectief hebben opgesteld, de kans krijgen in te stappen in de NOVEX Zuidelijke Randstad en bij te dragen aan het gezamenlijke ontwikkelperspectief. Daarom werken wij in de komende periode tot het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL), eind voorjaar 2025, met alle partijen binnen de geografische scope van het gebied verder aan het ontwikkelperspectief. Het wordt waar nodig, verdiept of aangescherpt.

Ook zal tot aan het BOL '25 verder gewerkt worden aan de uitvoeringsagenda en de regionale investeringsagenda. Hierin zal worden vastgelegd hoe we de doelen uit het ontwikkelperspectief willen gaan behalen. Hierbij is het extra van belang om gezamenlijk tot meerjarige afspraken te komen over de uitvoering, bekostiging van de uitvoering en de samenwerkingsorganisatie.

We sluiten deze brief af met een citaat van het kernteam van de NOVEX-samenwerking:

“We zijn trots op de eerste stappen die we reeds hebben gezet. Door op deze samenwerking voort te bouwen, hopen we dat we de juiste oplossingen voor de grote en complexe ruimtelijke opgaven in onze regio kunnen vinden. We kijken er naar uit om de komende tijd met alle partijen binnen de geografische scope verder te werken aan de producten die in het kader van het NOVEX-gebied Zuidelijke Randstad gemaakt worden.”

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin

Bijlage(n):

- Ontwikkelperspectief NOVEX ZR – Corsanr. 24.112006